

VÄRDEBESKRIVNING

Område av riksintresse för naturvård i Stockholms län

Datum: 2022-11-07

Områdesnummer: 01 017

Områdesnamn: Stäksön

Kommun: Upplands-Bro (0139)

Kartblad: 10I NV

Area: 253 ha, varav 248 ha land och 5 ha vatten

Naturgeografisk region: 24 Svealands sprickdalsterräng med lerslättdalar och sjöbäcken

Landskapsformer: Sprickdalslandskap

Riksvärde:

De Geermoräner

Värdeomdöme: Utmärkande för detta område är de många och väl utvecklade De Geermoränerna, vilka är av stort geologiskt värde. Förekomst av stentorg är också av geologiskt intresse. De kvartärgeologiska bildningarna är bland annat viktiga för kännedomen om inlandsisens avsmältningsförlopp och strandförskjutningen.

Huvudkriterier: A, B, C, E

Förutsättningar för bevarande: Områdets karaktär som viktigt geologiskt objekt bevaras. Den gamla tallskogen bör undantas från skogliga åtgärder. Värdet kan reduceras av exempelvis täkt, schaktning, bebyggelse, vägbyggnad och upplag.

Säkerställande: En mindre del av området är skyddat som naturreservat (Stäketskogen).

Områdets huvuddrag: Området är beläget i västra delen av Stäksön, som utgörs av en halvö, som är sammanbunden med fastlandet genom det smala och låga Ryssgravsnäset. Halvön består av högre barrskogsbevuxna bergspartier omväxlande med lägre uppodlade marker. Bergspartierna sluttar bitvis brant mot åkrar och stränder. De höga naturvärdena betingas i första hand av områdets värde för geologisk forskning och undervisning. Barrskogsområdet mellan Dalkarlsbacken och Kortvreten innehåller ett mycket stort antal De Geermoräner som har stort värde för kännedomen om inlandsisens avsmältningsförlopp.

Många moränvallar har en oregelbunden form. Man har också funnit vallar som består av stenblock. Dessa blockvallar är mycket sällsynta och har troligen bildats genom s.k. kalvning då isen drog sig tillbaka. Området är en välkänd och ofta utnyttjad exkursionslokal.

Mellan Dalkarlsbacken och Kortvreten ner mot stranden växer ett bitvis glest bestånd av grov tall som är ca 200 - 250 år gammalt. Kulturlandskapet i söder innehåller även hagmarker och ädellövskogspartier av naturvårdsintresse.

Anmärkningar: Mälaren med öar och strandområden omfattas av bestämmelser i 1 avd. 4 kap. 2 § Miljöbalken. Stäksön berör område av riksintresse för kulturminnesvård nr K AB 32, Görväln. Objekt nr. 39.12 i Länsstyrelsens naturvårdsprogram.

Referenser

- De Geer G*, 1932: Stockholmstraktens kvartärgeologi. SGU serie Ba, nr 12.
- Elfström E*, 1976: Geologiskt intressanta objekt i Stockholms län. Länsstyrelsen i Stockholms län. Rapport nr 1976:12.
- Ingmar, T*, 1966: Naturvårdsinventering av Upplands-Bro kommun. Uppsala läns naturvårdsförbund, Uppsala.
- Länsstyrelsen i Stockholms län*, 1983: Naturvårdsprogram för Stockholms län, del 1. Skyddsvärda områden för naturvård och friluftsliv. Naturvårdsenheten, Stockholm.
- Länsstyrelsen i Stockholms län*, 1988: Naturvårdsprogram för Stockholms län del 2, åtgärdsprogram för 1988-1992. Naturvårdsenheten, Stockholm.
- Länsstyrelsen i Stockholms län*, 1993: Odlingsbygd i Stockholms län, del 1 – Natur- och Kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen i Stockholms län*, 1996: Naturkatalog för Stockholms län (remissupplaga).